

Årsbokslut och verksamhetsberättelse 2019 för Produktionsutskottet

Sammanfattning

I bilagd Verksamhetsberättelse 2019 för Produktionsutskottet redogörs för olika verksamhetsområdens ekonomiska resultat liksom för hur väl verksamheterna når nationella och/eller kommunala kvalitetsmål. Produktionsutskottet redovisar per 31 december ett negativt ackumulerat resultat på - 15 190 tkr vilket är detsamma som avvikelsen mot periodiserad budget 2019. Resultatet utgör samtidigt en förbättring och reduktion av underskott med 8 164 tkr mot föregående år.

Beslutsförslag

1. Kommunstyrelsens produktionsutskott beslutar att produktionsutskottets årsbokslut och verksamhetsberättelse för 2019 godkänns.
2. Kommunstyrelsens produktionsutskott beslutar att produktionsutskottets årsbokslut och verksamhetsberättelse för 2019 överlämnas till Kommunstyrelsen.

Bilagor

1. Verksamhetsberättelse 2019

Eva Wetterstrand
Produktionsdirektör

Staffan Erlandsson
Kommundirektör

Verksamhetsberättelse för Produktionsutskottet 2019

KS Produktionsutskott

Ordförande: Michaela Fletcher

Förvaltningschef: Eva Wetterstrand

Datum: 2020-02-11

Innehållsförteckning

1 Viktiga händelser 2019	
2 Ekonomiska Sammanfattning	
3 Investeringsredogörelse	
4 Mål och måluppfyllelse 2019	
5 Utbildning	8
5.1 Ekonomisk sammanfattning utbildning (förskola, grundskola, komvux och gymnasium)	8
5.2 Volymer utbildning	
5.3 Förskola	
5.4 Grundskola.....	
5.5 Gymnasium och komvux.....	
6 Vård- och omsorg	
6.1 Äldreomsorg och hemtjänst.....	
6.2 Funktionsnedsättning.....	
6.3 Resultat, deltagande i brukarundersökning	
6.4 Volymer vård och omsorg	
7 Måltidsenheten	
7.1 Volymer inom måltidsenheten	
8 Kultur och fritid	
8.1 Volymer inom kultur och fritid	
9 Sport och friluftsenheten	
10 Musikskolan	
11 Fritidsgårdsverksamheten	
12 Prognossäkerhet	
13 Personaluppföljning	
13.1 Personalfakta	
13.2 Hälsotal/sjukfrånvaro	
13.3 Arbetsskador	
14 Uppföljning enligt barn- och ungdomspolicy	
15 Uppföljning miljömål/miljöarbete	
16 Framåtblick	

I Viktiga händelser 2019

Produktionsutskottet bedriver den verksamhet som utförs i kommunal regi inom förskola, grundskola, gymnasium, komvux, musikskola, insatser inom LSS/funktionsnedsättning, äldreomsorg, drift av sportanläggningar, fritidsgårdar samt måltidsproduktion till utbildnings- och omsorgsverksamheter. Viktiga händelser 2019 utgörs av:

- Skolverkets utvecklingsarbete Samverkan för bättre skola SBS som startar.
- Förskolans får en ny läroplan som gäller från 1 juli 2019.
- Förskolans chefer benämns rektor från 1 juli 2019.
- UndiF Undervisning i Förskolan - utvecklingsprogrammet slutförs och redovisas.
- Ett 3-årigt forsknings och utvecklingsprogram för fritidshemmen startar.
- Internationellt utbyte för Österåkers Gymnasium vidareutvecklas
- Samordningen av Elevhälsans psykologer, kuratorer och skolsköterskor har genomförts under läsåret. Chefen för den centrala elevhälsan fick i uppdrag att tillsammans med skolchefer, rektorer och skolans personal fortsätta arbetet med att utveckla och förbättra gemensamma rutiner för elevhälsoarbetet på skolenheterna.
- Rekrytering av ny verksamhets/skolchef slutförs med anställning från mars 2020.
- Ny rektor för Komvux har rekryterats, med tillträde januari 2020.
- Två nya rektorer har rekryterats under året, till Österskärsskolan och till Komvux.
- Rekrytering av ny förvaltningsdirektör slutfördes med anställning från oktober 2019
- Elektroniskt ledningssystem för systematisk uppföljning av kvalitet införs inom vård och omsorg genom programvaran 2C8.
- Projekt med installation av trygghetskameror för tillsyn, till de kunder som så önskar lanseras inom hemtjänsten på Ljusterö och genom nattpatrullen fastland.
- Överlämning av särskilt boende inom äldreomsorgen planeras inför mars 2020
- Åsättra förskola bedriver ingen verksamhet från höstterminen 2019

2 Ekonomiska Sammanfattning

Produktionsutskott	Budget 2019	Ack utfall	Budget- avvikelse	Ack Utfall 2018
INTÄKTER				
Avgifter	3 598	3 948	350	3 032
Övriga intäkter	1 092 478	1 097 002	4 523	1 099 169
SUMMA INTÄKTER	1 096 077	1 100 949	4 873	1 102 200
KOSTNADER				
Personalkostnader	-752 175	-770 239	-18 064	-766 131
Lokalkostnader	-125 665	-126 408	-744	-121 942
Kapitalkostnader	-5 062	-5 074	-12	-4 933
Köp av verksamhet	0	-534	-534	0
Övriga verksamhetskostnader	-210 674	-211 378	-704	-232 512
Finansiella kostnader	0	-6	-6	-36
SUMMA KOSTNADER	-1 093 577	-1 113 640	-20 063	-1 125 555
RESULTAT	2 500	-12 690	-15 190	-23 354

Produktionsutskottet uppvisar en avvikelse mot budget på -15 190 mnkr, motsvarande 1,4% av omsättningen. Nyckeltalet för personalkostnaderna uppgår till 70% av omsättningen. Den negativa avvikelsen

hänförs i första hand till grundskolan (-9 407 mnkr) som under höstterminen haft för höga personalkostnader, och en lägre elevvolym än budgeterat, vård och omsorg (-9 570 mnkr) och Komvux (-3 478 mnkr) varav SFI (-1911 mnkr). Förskolan uppvisar ett positivt resultat (3 274mnkr) samt Kultur och Fritid uppvisar ett positivt resultat (1 335 mnkr).

3 Investeringsredogörelse

Produktionsförvaltningen Investeringsredovisning	Budget 2019	Utfall 2019	Budget 2020
Förskolor	365	260	0
Utbildning	3 040	193	2 449
VoO	1 000	636	585
Kultur & Fritid	1 160	1 867	966
Måltidsenheten	50	0	0
Produktionsstaben	385	2 000	0
RESULTAT	6 000	4 955	4 000

Investeringsredogörelsen visar att Produktionsutskottet ej har uppnått investeringsbudgeten då flera investeringar inte genomfördes.

Mål och måluppfyllelse 2019

Produktionsutskottet verksamheter präglas överlag av hög kundnöjdhet. Ambitionsnivån hos chefer och medarbetare är hög och arbete pågår ständigt för att förbättra kvaliteten inom befintliga ramar.

År 2019 har Produktionen lyckats förbättra kvaliteten inom flertalet verksamheter. Inom grundskola ligger elevernas skolresultat väl till i länet. Inom vårdverksamheterna utvecklas kvaliteten i rätt riktning.

Målet att bedriva verksamheten med ekonomi i balans nåddes inte under 2019. En stor anledningen till underskottet var en alltför hög budgetering av antalet elever i grundskolan, vilket medförde en för hög personalbemanning under vårterminen. Tydliga åtgärder har vidtagits för att under hösten 2019 förbättra ekonomin och prognossäkerheten.

Ytterligare beskrivning av måluppfyllelsen presenteras under respektive verksamhet nedan.

Status	Aktiviteter	Kommentar
✓	Försöksverksamhet	
✓	Utvärdering	

3.1 Ökad digitalisering

Status	Aktiviteter	Kommentar
✓	Projekt trygghetskameror inom hemtjänsten	

3.2 Ekonomi i balans inom respektive verksamhetsområde

	Resultatindikatorer	Utfall 2018	Utfall 2019	Mål 2019
■	Ekonomi i balans inom respektive verksamhetsområde	-23 354	-12 690	2 500

Status	Aktiviteter
✓	Månadsuppföljning

3.2 Österåker ska vara bästa skolkommun i länet

	Resultatindikatorer	Utfall 2018	Utfall 2019	Mål 2019
◆	Öka andelen förskollärare	29 %	29%	30 %
✓	Öka andelen elever som fullföljer gymnasiet på tre år	72%	79%	79% (riket)

3.3 Förbättra genomsnittligt meritvärde i åk9

	Resultatindikatorer	Utfall 2018	Utfall 2019	Mål 2019
	Meritvärde i åk 9	241,2	235,9	242

Skillnaden mellan elevgrupper gör jämförelser mellan enstaka år svårbedömd, ett längre perspektiv behövs för att se tendenser.

3.4 Nöjdheten ska öka inom verksamhetsområde äldreomsorg

	Resultatindikatorer	Utfall 2018	Utfall 2019	Mål 2019
	Andelen nöjda brukare äldreomsorg	77 %	63 %	78

3.5 Nöjdheten ska öka inom verksamhetsområde hemtjänst

	Resultatindikatorer	Utfall 2018	Utfall 2019	Mål 2019
	Andelen nöjda kunder inom hemtjänsten	91 %	91 %	92 %

3.5 Nöjdheten ska öka inom verksamhetsområde funktionsnedsättning

	Resultatindikatorer	Utfall 2018	Utfall 2019	Mål 2019
	Andel trygga omsorgstagare i boenden LSS 9:9	78,5	70,1	79
	Andelen nöjda brukare inom funktionsnedsättning	82 %	79 %	83 %

3.5 Österåker ska ha en trygg miljö

Status	Aktiviteter
	Genomgång av policys och rutiner vid FörSam, EnSam och APT

3.6 Attraktiv arbetsgivare

 Mark, byggande och boende

Status	Aktiviteter
	Medarbetarundersökning

3.7 Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka

- *Skärgård, sjöar och vatten*
- *Mark, byggande och boende*
- *Klimat och luft*
- *Natur och biologisk mångfald*
- *Skadliga ämnen och rena kretslopp*

	Resultatindikatorer	Utfall 2018	Utfall 2019	Mål 2019
	Andelen tillagningskök som källsorterar ska öka	1	4	4

4 Utbildning

Elevers resultat ligger fortsatt väl till i länet. För 2019 nåddes dock inte målet vad gäller meritpoäng. Skillnaden mellan elevgrupper gör jämförelser mellan enstaka år svårbedömd, ett längre perspektiv behövs för att se tendenser.

De kompetensutvecklings-insatser som genomförs är kopplade till de utvecklingsområden som identifierades i det systematiska kvalitetsarbetet. Genom Pedagogcentrums utbildning Att möta olikheter genomfördes NPF utbildning, samt ämnesutbildning i matematik och utveckling inom förskolan i verkstaden. Fokusområden 2019 utgörs av en likvärdig elevhälsa, fritidshemmets pedagogiska uppdrag och förbättrade elevresultat genom SBS Samverkan för bästa skola, ett gemensamt program med Skolverket. Särskolan fortsätter att bedriva ett kvalitativt gott arbete.

Som ett led i att stärka det pedagogiska ledarskapet är mötesstrukturen inom utbildningsområdet organiserats i två delar. En arbetsdel som behandlar praktiska frågor och en utvecklingsdel som har allt fokus på det pedagogiska ledarskapet. Det är i det senare forumet som verksamhetscheferna skapar förutsättningar för och driver rektorers ledarutveckling. Grundtanken till arbetssättet utgår ifrån den röda tråden, att vi ”alla har del i studentmössan” och med det för ögonen leder verksamhetscheferna utvecklingsfrågor ur ett helhetsperspektiv där varje verksamhet ses som en del i det gemensamma målet; länets bästa skola med hög måluppfyllelse för våra elever. Utredning om ny gemensam skolplattform har startats.

Ungefär 20 miljoner omfördelas av förvaltningen för att öka likvärdigheten mellan våra skolenheter. Det sker genom så kallad SALSA-fördelning där andel elever som är födda utomlands och andel föräldrar med låg utbildningsbakgrund är faktorer för fördelningen. Medel fördelas också för elever i behov av särskilt stöd. Förskolan har extra resurser i form av socioekonomisk viktning och verksamhetsförstärkning till barn med mycket stort stödbehov såsom till exempel multihandikapp.

Produktionsförvaltningens rektorer är välutbildade, de flesta rektorer har gått eller går just nu den statliga rektorsutbildningen i regi av Rektorsutbildningen vid Uppsala universitet. Utbildningsområdets pedagogiska bokslut görs vid läsårets slut i juni. Verksamheterna följs löpande upp under läsåret av rektor, sammanfattas av skol/verksamhetscheferna till produktionsdirektör och rapporteras till KS-PU i augusti.

Förskola

Forsknings- och utvecklingsprogrammet Undervisning i förskolan (Undif) avslutades med ett stort slutseminarium i Malmö. Produktionen deltog med samtliga förskolor. Deltagandet har varit en viktig parameter i utveckling av undervisning i förskolan och barnens möjlighet till utvidgat lärande. Avslut på programmet och den reviderade läroplanen är definitivt en start på ett läge där lärande, undervisning, omsorg och utbildning är självklara delar i våra förskolor. I samband med programmet har två förskol-

lärare skrivit en vetenskaplig artikel. Den presenterades på avslutningsseminariet där också två deltagande förskolor redovisade sina erfarenheter. Utifrån det pedagogiska bokslutet från juni 2019 fokuseras utvecklingsområdena att öka förskollärartätheten. In övrigt har under årets arbetats med att synliggöra arbetet mot kränkande behandling och säkerställa utvecklingen av rektorernas kompetens avseende analyser i det systematiska kvalitetsarbetet. Utvecklingsarbetet Samverkan för bästa skola SBS i samarbete med Skolverket har inletts på tre förskolor.

Fritidshem

Vi har inletts ett treårigt forsknings- och utvecklingsprogram med fokus på fritidshemmets pedagogiska uppdrag (FriPU). Programmet drivs av företaget Ifous och vi deltar tillsammans med tre andra huvudmän, Linköping, Stockholms stad och Bladins. Linnéuniversitetet och Gävle högskola är knutna till programmet.

Grundskola

Tre grundskolor deltar också i samverkan för bästa skola i samarbetet med skolverket. Samverkansprogrammet inkluderar utvecklingsarbete på huvudmannanivå där skolchefer, produktionsdirektör och representant från kommunstyrelsen deltar.

Elevhälsa

Inom elevhälsan sker ett utvecklingsarbete i samarbete med SPSM (specialpedagogiska skolmyndigheten) runt tillgängligt lärande.

Gymnasiet

Österåkers Gymnasium ÖG fortsätter sitt internationella arbete genom deltagande i projekt inom bland annat Erasmus, Atlas och eTwinning. Det innebär utbyte med andra länder såsom Italien, Spanien, Tjeckien, Uganda samt Holland. Skolan har utvecklingsgrupper, ledda av förstelärare, i språkutveckling, internationalisering, matematik, kommunikation samt digitalisering. Gymnasiet omfattas nu av den centrala elevhälsan vilket ger en bättre tillgång till alla personalkategorier.

Komvux

Komvux planerade för en flytt till mer centrala lokaler inför årsskiftet. Det visade sig inte vara görligt, och verksamheten är kvar i befintliga lokaler de närmaste tre åren. Kommunen har Komvux i egen regi, baserat på auktorisation och utgör en del av utbudet inom KCNO samarbetet. De egna kursutvärderingarna som genomförs visar att eleverna är nöjda med utbildningen. Samtliga lärare är behöriga och vi erbjuder klassrumsundervisning i större omfattning än våra konkurrenter, distansstuderande erbjuds ett handledningstillfälle. Båda dessa faktorer är framgångsfaktorer som behöver marknadsföras. Genomströmningen i SFI undervisning skall ses över, då Komvux fortsatt har ett underskott i verksamheten.

4.1 Volymer utbildning (förskola, grundskola, komvux och gymnasium)

Utbildning totalt, inkl. förskola, grundskola, komvux och gymnasium

Volym-avstämning Grundskolan exkl Sär	Dec 2019 budget	Dec 2019 utfall	Budget avvikel- kelse
Förb/Skyddade/IKE	52	66	14
Grundskola år 1-3	1 452	1 392	-60
Grundskola år 4-5	860	815	-45
Grundskola år 6-9	1 538	1 465	-73
Grundskola år F	438	388	-50
Fritids	2 360	2 263	-97
SUMMA EXL. FRI- TIDS	4 340	4 126	-214

Volym-avstämning Förskolan	Dec 2019 Utfall	Dec 2019 Budget	diff
ANTAL BARN			
FSK mer än 30 tim 1-2 år	361	398	-37
FSK max 30 tim 1-2 år	51	46	5
FSK mer än 30 tim 3-5 år	894	953	-59
FSK max 30 tim 3-5 år	145	93	52
SUMMA	1451	1490	-39

Volym-avstämning Gymnasie	Dec 2019 budget	Dec 2019 Utfall	diff
ANTAL ELEVER			
Gymnasie	617	573	-44
SI	45	39	-6
SUMMA	662	612	-50

Volym-avstämning Kom- vux	201912
ANTAL ELEVER	
SFI	161
Grund	25
Gymnasiet	162
SUMMA* **	348

Förskolornas volymer ligger i stort sett på samma nivå som tidigare. Befintliga förskolors kapacitet är till fullo utnyttjad, framförallt på vårterminen. I och med statsbidrag för minskade barngrupper begränsas möjligheten att ta in fler barn. Detta kan påverka kommunens möjlighet att erbjuda plats inom 4 månader.

De kommunala grundskolorna redovisar lägre volym än föregående år. Detta gäller även volymerna på fritidshemmen. Vi har ett ojämnt söktryck till våra skolor. Andelen nyanlända elever fördelades på fler skolor 2019.

Söktrycket till Österåkers gymnasium har varit högt de senaste åren och skolan växte med ytterligare en klass till höstterminen 2019. Ökat antal elever på skolan skapar utmaningar i att få matsal och idrotts-hallstider att räckas till.

* Antal kursdeltagare (elever kan läsa flera kurser samtidigt)

**Komvux verksamheter har genom auktorisationen genomgått en stor förändring vilket har förändrat sättet att räkna volymer och därmed ersättningen.

4.2 Förskola

Verksamhetsområde Förskolor	Budget 2019	Ack utfall	Budget-avvikelse	Ack Utfall 2018
INTÄKTER				
Avgifter	0	0	0	0
Övriga intäkter	182 447	189 207	6 760	177 211
SUMMA INTÄKTER	182 447	189 207	6 760	177 211
KOSTNADER				
Personalkostnader	-140 195	-142 621	-2 426	-127 241
Lokalkostnader	-19 492	-20 339	-847	-18 873
Kapitalkostnader	-417	-431	-14	-463
Köp av verksamhet	0	0	0	0
Övriga verksamhetskostnader	-22 343	-22 540	-197	-30 367
Finansiella kostnader	0	-1	-1	0
SUMMA KOSTNADER	-182 447	-185 932	-3 485	-176 944
RESULTAT	0	3 274	3 274	267

Verksamhetsområdet förskolor redovisar ett ackumulerat överskott per oktober om 3 274 tkr, vilket är 3 274 tkr bättre än budget. Avvikelsen består i högre intäkter på ca 6 760 tkr pga fler antal barn på vårterminen. Personalkostnaderna i förhållande till omsättningen uppgår till 75,4 %. I personalkostnaderna ingår utbetalning av sparade semesterdagar omfattande 63 tkr och ca 222 tkr för extratjänster.

Preliminära siffran för antal barn per årsarbetare låg i oktober 2019 på 5,2. Samtliga förskolor förutom Ljusterö har beviljats statsbidrag för minskade barngrupper för läsåret 19/20 vilket påverkat resultatet. Vi ser att pedagogtäteten skiljer sig mellan våra förskolor, och att skillnaden i stor utsträckning påverkas av andelen deltidsbarn samt antalet stora respektive små barn kopplat till förskollärartäteten. Besked om nytt statsbidrag kom 2019 i juli varvid osäkerheten kring statsbidrag att den långsiktiga planeringen försvåras. Rektorerna har på vissa enheter haft svårt att rekrytera personal, framförallt personal med kompetens. Den enskilt viktigaste parametern för kvalitet är förskollärartäteten. Vi har en reviderad läroplan som än mer fokuserar förskollärarens uppdrag. Det råder dock svårighet att rekrytera förskollärare, och löneläget är högt. Andelen förskollärare var inom produktionens verksamheter 2018 32 % men har minskat till 29 % 2019. I den akademiska världen runt förskolan lyfts 40 % som en gräns där förskolor med lägre täthet än så har svårt att upprätthålla en god kvalitet i enlighet med läroplanen.

4.3 Grundskola

Verksamhetsområde Grundskola	Budget 2019	Ack utfall	Budget- avvikelse	Ack Utfall 2018
INTÄKTER				
Avgifter	0	0	0	0
Övriga intäkter	491 665	486 855	-4 810	484 823
SUMMA INTÄKTER	491 665	486 855	-4 810	484 823
KOSTNADER				
Personalkostnader	-327 878	-332 291	-4 413	-333 820
Lokalkostnader	-68 616	-69 950	-1 334	-66 515
Kapitalkostnader	-2 659	-2 645	14	-2 560
Köp av verksamhet	0	-7	-7	0
Övriga verksamhetskostnader	-92 511	-91 364	1 148	-94 322
Finansiella kostnader	0	-5	-5	-1
SUMMA KOSTNADER	-491 665	-496 262	-4 597	-497 218
RESULTAT	0	-9 407	-9 407	-12 395

Verksamhetsområdet grundskolor redovisar ett ackumulerat underskott om -9 407 tkr, vilket är - 9 407 tkr sämre än budgeterat. Avvikelsen utgörs främst av - 4 810 tkr lägre intäkter och -4 597 tkr högre kostnader. Personalkostnaderna i förhållande till omsättningen uppgår till ca 68,3%. I personalkostnaderna ingår utbetalda sparade semesterdagar om ca 132 tkr och ca 204 tkr för extratjänster.

Underskottet inom grundskolan kan framförallt härledas till oförutsedda förändringar i elevvolym varvid rektorerna haft svårt att anpassa personalstorleken till rådande förutsättningar. Även volymen på fritidshemmen har påverkats. En metodförändring av ekonomimodell under året har förändrat möjligheterna att jämföra utfall med budget på lokal nivå. Anställningsvillkor, konvertering till fasta tjänster samt kravet på legitimerade lärare påverkar anpassningarnas verkställande. Verksamhetsområdet grundskola har under 2019 påbörjat åtgärder för att säkerställa en budget i balans för 2020. Processen för att balansera antalet personal till antalet elever fortgår under vårterminen 2020.

4.4 Gymnasium, förberedelseklass gymnasium och komvux

Verksamhetsområde Gymnasium och Komvux	Budget 2019	Ack utfall	Budget- avvikelse	Ack Utfall 2018
INTÄKTER				
Avgifter	0	32	32	26
Övriga intäkter	70 069	68 288	-1 781	69 198
SUMMA INTÄKTER	70 069	68 320	-1 749	69 224
KOSTNADER				
Personalkostnader	-44 031	-47 095	-3 064	-46 676
Lokalkostnader	-10 283	-10 266	17	-10 395
Kapitalkostnader	-569	-576	-7	-497
Köp av verksamhet	0	-456	-456	0
Övriga verksamhetskostnader	-15 186	-13 721	1 465	-13 699
Finansiella kostnader	0	0	0	0
SUMMA KOSTNADER	-70 069	-72 114	-2 045	-71 268
RESULTAT	0	-3 794	-3 794	-2 044

Komvux och Österåkers Gymnasium redovisar ett ackumulerat underskott på -3 794 tkr, vilket är -3 794 tkr sämre än budget. Avvikelsen utgörs främst av högre kostnader än budgeterat om -2 045 tkr men även längre intäkter om -1 749 tkr. Personalkostnaderna i förhållande till omsättningen uppgår till 69,8%. I personalkostnaderna ingår utbetalning av sparade semesterdagar omfattande ca 15 tkr och ca 19 tkr för extratjänster.

Österåkers gymnasium är populärt och utökade hösten 2019 med en klass på de teoretiska programmen. Inom språkintröduktion har antalet elever minskat och bemanningen anpassas efter det. De nationella programmen går runt ekonomiskt medan framförallt språkintröduktion har svårt att bära sina kostnader. En ny regel om att alla elever på intröduktionsprogrammen ska garanteras 23 timmars undervisning i veckan är en bidragande orsak, då kostnadstäckning saknas för detta.

Komvux visar ett underskott mot budget ca -3,2 mnkr) varav SFI ca -1,5 mnkr. Detta beror bland annat på en fördröjd studietakt jämfört med vad den ekonomiska ersättningsmodellen baseras på. En annan orsak är själva ersättningsmodellen till vår auktoriserade egen regi verksamhet där mycket arbete kan vara nerlagt på en elev som väljer att hoppa av, varvid stor del av ersättningen uteblir. Komvux Österåker står sig kvalitativt mycket väl i konkurrensen inom vuxenutbildningen men har stora svårigheter att klara ekonomin. Inom samarbetet KCNO har antalet utförare ökat och konkurrensen är stor. Ersättningsmodellerna har inneburit stora utmaningar i att anpassa både verksamhet och administration. Betalningsmodellen innebär att vi riskerar att inte kunna fakturera en stor del av eleverna om de inte slutför sina studier. Modellen med stor rörlighet och risk i intäkterna kräver rörliga kostnader med snabba omställningar. Fortsatt arbete med att anpassa organisationen till ökad rörlighet pågår. Det största underskottet har uppstått inom SFI-undervisning samt till följd av ett minskat elevunderlag inom gymnasie-VUX. Snittstudietiden för ett betyg är 200 timmar. Runt hälften av eleverna hoppar av studier innan de är klara. Även en alltför långsam studietakt påverkar genomströmning och den ekonomiska situationen negativt. En förklaring är svårigheten för elever som vill kombinera arbete med studier.

5 Vård- och omsorg

Verksamhetsområdet Vård och Omsorg redovisar ett underskott mot budget på -6,8 mnkr. Det är främst verksamhetsområdet Äldreomsorg och Hemtjänst som bidrar till avvikelsen (-5,1 mnkr). Personalkostnaderna uppgår till 83,5% av omsättningen. Budgetavvikelsen för intäkterna beror dels på nya kunder med tyngre vårdbehov. Solskiftets äldreboende redovisar en förlust, och har upphandlats av fristående företag med överlämning under mars 2020.

5.1 Äldreomsorg och hemtjänst

Verksamhetsområde Äldreomsorg & Hemtjänst	Budget 2019	Ack utfall	Budget- avvikelse	Ack Utfall 2018
INTÄKTER				
Avgifter	0	0	0	0
Övriga intäkter	46 613	45 817	-796	47 546
SUMMA INTÄKTER	46 613	45 817	-796	47 546
KOSTNADER				
Personalkostnader	-35 261	-40 004	-4 744	-42 487
Lokalkostnader	-274	-360	-86	-296
Kapitalkostnader	-430	-430	0	-434
Köp av verksamhet	0	0	0	0
Övriga verksamhetskostnader	-10 649	-10 660	-11	-11 110
Finansiella kostnader	0	0	0	0
SUMMA KOSTNADER	-46 613	-51 454	-4 841	-54 326
RESULTAT	0	-5 637	-5 637	-6 780

Verksamhetsområdet äldreomsorgen redovisar ett negativt resultat på -5 637 tkr, vilket är -5 637 tkr sämre än budget. Avvikelsen består av lägre intäkter om -796 tkr och -4 637 tkr högre kostnader än budgeterat. Personalkostnaderna i förhållande till omsättningen uppgår till 87,3 %. I personalkostnaderna ingår utbetalning av sparade semesterdagar omfattande ca 168 tkr.

5.2 Funktionsnedsättning

Verksamhetsområde Funktionsnedsättning	Budget 2019	Ack utfall	Budget- avvikelse	Ack Utfall 2018
INTÄKTER				
Avgifter	1 067	1 019	-48	443
Övriga intäkter	160 080	159 093	-987	161 086
SUMMA INTÄKTER	161 148	160 112	-1 036	161 529
KOSTNADER				
Personalkostnader	-134 410	-139 322	-4 912	-132 136
Lokalkostnader	-5 888	-5 499	389	-5 452
Kapitalkostnader	-161	-183	-22	-172
Köp av verksamhet	0	-18	-18	0
Övriga verksamhetskostnader	-20 689	-19 023	1 666	-24 887
Finansiella kostnader	0	0	0	-2
SUMMA KOSTNADER	-161 148	-164 044	-2 897	-162 650
RESULTAT	0	-3 932	-3 932	-1 121

Funktionsnedsättning redovisar en avvikelse mot budget på -3 932 mnkr. Personalkostnaderna uppgår till 87% av omsättningen.

För samtliga enheter inom vård- och omsorg finns detaljerade åtgärdsplaner framtagna och verksamhetsområdet har med planerade samt vidtagna åtgärder lämnat en budget i balans inför 2020.

Verksamhetsområde	2018	2019
Boendestöd	61 av 120 (58,8%)	77 av 117 (65,8%)
Daglig verksamhet	133 av 178 (74,7%)	111 av 197 (56,3%)
Gruppbostad	22 av 58 (37,9%)	20 av 58 (34,5%)
Servicebostad	33 av 40 (82,5%)	33 av 42 (78,6%)
Sysselsättning SoL	50 av 64 (78,1%)	42 av 56 (75,0%)

Verksamheterna har en hög kundnöjdhet, dock har nöjdheten inom verksamhetsområde funktionsnedsättning minskat något inom områdena trygghet och trivsel jämfört med 2018. Här finns stora svårigheter i att mäta då många av kunderna inte själva har förmåga att besvara brukarundersökningen som är upplagd så att den ej kan besvaras av god man eller anhörig.

Personalomsättningen är fortsatt låg, både bland medarbetare samt ledning.

Inom vård och omsorg har mycket arbete gjorts för att följa upp och förbättra kvaliteten. Det ledningssystem för kvalitet som utvecklats internt har vidareutvecklats under året och är ett mycket bra verktyg för vårt kvalitetsarbete. Samtliga enheter har under året utbildats i vårt arbete med avvikelsehantering och för att göra vårt kvalitetsledningssystem till ett levande verktyg för kvalitetsutveckling.

6 Måltidsenheten

Verksamhetsområde Måltidsenheten	Budget 2019	Ack utfall	Budget- avvikelse	Ack Utfall 2018
INTÄKTER				
Avgifter	0	0	0	-13
Övriga intäkter	39 646	44 103	4 457	43 968
SUMMA INTÄKTER	39 646	44 103	4 457	43 955
KOSTNADER				
Personalkostnader	-23 850	-24 848	-998	-23 745
Lokalkostnader	-292	-377	-86	-365
Kapitalkostnader	-349	-348	2	-249
Köp av verksamhet	0	0	0	0
Övriga verksamhetskostnader	-15 155	-19 040	-3 885	-20 207
Finansiella kostnader	0	0	0	0
SUMMA KOSTNADER	-39 646	-44 612	-4 967	-44 566
RESULTAT	0	-509	-509	-611

Måltidsenheten visar en mindre avvikelse mot budget på -0,5 mnkr. Avvikelsen beror på högre kostnader för inköp av livsmedel än budgeterat. Personalkostnaderna uppgår till 56,3% av omsättningen.

Måltidsenheten arbetar övergripande för att förmedla matglädje och ansvarar för tillagning av mat för barn, ungdomar och äldre. Maten lagas, med få undantag, från grunden. Tillagning ska ske nära och i dialog med våra matgäster. Om elever får bra måltider har de större möjlighet att uppnå bra skolresultat eftersom detta kommer att bidra till ökad koncentrations- och inlärningsförmåga, samt en mer positiv skolmiljö.

Vi använder nationella och internationella närings- och kostrekommendationer vid planering, tillagning och servering av mat och måltider till äldre, förskolans barn samt grundskolans elever. Måltidsenheten har under året arbetat med att utveckla våra recept för ännu godare och bättre mat.

Måltidsenhetens viktigaste resurs, personalen, har minskat sin sjukfrånvaro från 11,6 % år 2018 till 6,3 % år 2019.

Som ett led i att kvalitetssäkra verksamheten har alla skolor använt det webbaserade verktyget Skolmat Sverige.

Österåkers kommuns skolor är även anslutna till Din Skolmat vilket är en app som visar skolmatsedeln i mobilen. Under 2019 startade måltidsverksamheten ett instagram konto Matglädje i Österåker, som fått positiv uppmärksamhet.

Vi har arbetat för att öka vår andel av ekologiskt inköpta livsmedel. År 2019 var 29% av våra inköp ekologiska. Inköp av svenska råvaror har ökat med tio procentenheter till 84 %. Vi har upphört med inköp av odlad fisk, all fisk är MSC-märkt dvs från hållbara bestånd.

Samtliga tillagningskök bakar eget bröd minst en gång per vecka, att vi inom måltidsenheten har investerat i brödsnivningsmaskiner har underlättat och uppmuntrat till ökad bakning.

Vår strävan är att maten tillagas på råvaror med lägre koldioxidutsläpp. Syftet är att skapa en medvetenhet kring människors konsumtion och hur den påverkar vår miljö. Det arbetet har intensifierades under 2019 och är ett försök att förändra något på ett optimistiskt och glädjefyllt sätt - det är enkelt att göra skillnad!

Koldioxidekvivalenter per kg livsmedel har sänkts från 2,3 år 2018 till 2,1 år 2019. Detta främst genom att inköp av kött minskat med 11500 kg mellan åren, varav 7000 kg är mindre inköp av nötkött, som har högst CO₂/kg livsmedel. De vegetabiliska rätterna har ökat. Vi har under året ersatt vegetabiliska färser som varit baserade på soja mot en svensk innovation, baljväxtfärs. Baljväxtfärsen har utvecklats av Axfoundation och den består av gråärter, åkerbönor, sötlupin samt rester från produktionen av kallpressad rapsolja. Vi har tagit ytterligare steg i att arbeta klimatsmart genom att arbeta ännu mer med varor i säsong, att vi t ex blötlägger bönor och tar till vara på mer av vårt matsvinn.

Volym-avstämning måltidsenhet	201912	201812	201712
Förskola	107 400	62 100	66 180
Grundskola	786 700	777 800	632 145
Gymnasium	99 100	91 700	78 450
Externa	32 550	37 200	37 650
Mellanmål	314 700	265 300	204 075
Äldreomsorg	31 500	36 500	40 125
SUMMA	1 371 950	1 270 600	1 058 625

7 Kultur och fritid

Verksamhetsområde Kultur & Fritid	Budget 2019	Ack utfall	Budget-avvikelse	Ack Utfall 2018
INTÄKTER				
Avgifter	2 531	2 897	366	2 575
Övriga intäkter	42 187	41 952	-235	40 506
SUMMA INTÄKTER	44 718	44 849	131	43 081
KOSTNADER				
Personalkostnader	-20 217	-20 392	-176	-20 106
Lokalkostnader	-20 562	-19 135	1 427	-19 306
Kapitalkostnader	-259	-263	-5	-232
Köp av verksamhet	0	-4	-4	0
Övriga verksamhetskostnader	-3 681	-3 720	-39	-4 076
Jämförelsestörande kostnader	0	0	0	-32
SUMMA KOSTNADER	-44 718	-43 514	1 204	-43 751
RESULTAT	0	1 335	1 335	-670

Kultur- och fritidsverksamheterna redovisar en positiv avvikelse mot budget på cq 1,3 mnkr. Musikskolan och fritidsgårdarna uppfyller målet budget i balans. Personalkostnaderna uppgår till 45,5%.

7.1 Volymer inom kultur och fritid

Volym-avstämning Kultur och Fritid	201912	201812
Fritidsgårdarna	97 538	84 792
Musikskola	847	878
SUMMA	98 385	85 670

8 Sport och friluftsenheten

Under 2019 har sport och friluft installerat filter i brunnar på samtliga konstgräsplaner för att förhindra spridning av plast till dagvatten. Sargerna i båda ishallarna har besiktigats av svenska ishockeyförbundet och blivit godkända för matcher samt träning.

Ishall B har uppgraderats med nytt plexiglas runt sargen vilket innebär att sargen är godkänd för matcher i alla åldrar. Verksamheten har investerat i en ny laserstyrd kantfräs som har gjort att kvaliteten på isen har höjts.

9 Musikskolan

Den kommunala musikskolan bedriver en utåtriktad verksamhet med en lång rad elevkonserter som under 2019 fortsatt att öka i antal. Nya elevkonserterier har startat, bland annat bibliotekskonserter och öppen scen, där elever utöver den lektionsbundna undervisningen också fått möjlighet att möta en publik och tränas i scenisk förmåga.

Nya elevgrupper har sökt sig till musikskolan genom utökning av utbudet och riktade kurser mot elever med särskilda behov samt öppen musikskola som startat med stöd av Statens Kulturråd. För att nå fler och sprida kunskap om musik och musikinstrument, har skolbesök genomförts och barn i åk F-3 bjudits in till allsångskonserter samt allmänheten till öppet hus.

Utveckling av kvaliteten har fortsatt genom fortbildning av lärarna i form av föreläsning, gemensam länsstudiedag, individuell kompetensutveckling och kontinuerliga, metodiska, pedagogiska forum.

10 Fritidsgårdsverksamheten

Verksamheten består av fyra fritidsgårdar och en fältgrupp, levererar ett resultat i balans för år 2019.

Mängden lovverksamheter för ungdomar inom fritidsgårdarnas ansvarsområde har utökats med medel från statsbidrag. Samarbete har skett med kommunens fritidshemsverksamhet och kommunens barn och unga har fått ta del av en mängd gratisaktiviteter.

En flytt av Bergagårdens entré är påbörjad. Den förväntas leda till större trygghet runt själva gården.

Under 2019 har antalet besök varit ca 97 000 st , en ökning med ca 15% jämfört med år 2018. Den stora ökningen är på eftermiddagstid. Fältgruppens verksamhet riktar in sig på målgruppen 10 – 18 år. Sociala preventionsgruppen består bland av personal från Bergagården och fältgruppen. Trygg i Österåker är sammankallande. Solskiftesgården avslutade verksamheten LSS den 30 juni eftersom underlaget var för litet.. Det ständigt pågående integrationsarbete som bedrivs är framgångsrikt, och i dagsläget är våra nyanlända en del av ungdomsgruppen. Under slutet av året påbörjades ombyggnationen på Bergagården med byte av entré för att öka tryggheten. Under året har ett nära samarbete skett med Film i Österåker. Teknikutlåningen sker på Bergagården och är under ständigt utveckling. Fritidsgårdarna är HBTQ- certifierade. Ungdomsgruppen har efter utbildning genomfört en HBTQ-rond på Bergagården. Fältgruppen i Österåkers tackade ja som värd för att arrangera Riksutbildning för fältarbetare på Runö Möten och Events februari 2020.

II Personaluppföljning

Antal årsarbetare i Produktionsutskottets verksamheter per 20191231: Tillsvidare							
	Förskola	Utbildning	KoF	Måltid	VoO	Stab	Totalt
2018	263	627	42	48	274	7	1262
2019	257	592	39	48	272	9	1217
Antal årsarbetare i Produktionsutskottets verksamheter per 20191231: Tidsbegränsade							
	Förskola	Utbildning	KoF	Måltid	VoO	Stab	Totalt
2018	38	130	7	7	16	0	198
2019	70	129	3	0	20	2	225
Antal månadsavlönade per 20191231 i Produktionsutskottets verksamheter							
	Förskola	Utbildning	KoF	Måltid	VoO	Stab	Totalt
2018	314	818	55	63	322	8	1580
2019	338	779	51	55	325	11	1559

Antalet årsarbetare har varit ungefär detsamma som föregående år, även om vi kan se en viss minskning av personalstyrkan inom vårdverksamheterna. En förskjutning har skett från tidsbegränsat anställda till tillsvidareanställda, framförallt inom förskola och grundskola

II.1 Personalfakta

II.2 Hälsotal/sjukfrånvaro

Siffror rörande hälsotal/sjukfrånvaro 2019 kommer produktionsförvaltningen till del tidigast 20200211, varför 2018 resultat redovisas.

2018 blev utfallet inom Produktionsutskottets verksamheter 7,0 % jämfört med 7,5% föregående år.

I nedanstående tabell visas sjukfrånvaron uppdelat per verksamhet. Ett av målen för 2018 var att sänka sjukfrånvaron inom Produktionsutskottet totalt, vilket har uppnåtts. Ett fortsatt arbete med orsakerna till sjukfrånvaron och åtgärder för att minska densamma kommer att vidtas under 2020.

	2018	2017
Hälsotal*, totalt	7,0%	7,5%
-varav förskola	7,5%	7,3%
-varav grundskola/skolbarnomsorg	6,1%	6,6%
-varav gymnasie	3,6%	3,1%

	2018	2017
-varav komvux	5,5%	2,5%
-varav måltid	11,8%	13,8%
-varav kultur och fritid	5,4%	5,1%
-varav vård och omsorg	8,9%	
*sjukfrånvaro strikt enligt SKL:s hälsostatistikmätningar		

12 Uppföljning enligt barn- och ungdomspolicy

Beslut i Produktionsutskottet, liksom löpande beslut i våra verksamheter, grundas alltid i aktuell kunskap och forskning om barn och unga.

Vi samverkar både i det strategiska arbetet och operativ daglig drift. Detta sker mellan produktionsförvaltningens olika verksamheter men även tillsammans med kommunens övriga förvaltningar samt externa parter som t ex polis, landsting eller föreningsliv. Ett tydligt mål i både utbildningsverksamheterna och vård- och omsorgsverksamheterna är att barn och ungas inflytande och delaktighet i enlighet med gällande styrdokumenterna ska öka. Ett exempel är FN's barnkonvention. Åtgärder för detta vidtas och följs upp på enhetsnivå.

Kompetensutveckling inom utbildningsverksamheterna utgår från behov identifierade i det systematiska kvalitetsarbetet och insatserna ska vila på vetenskap och beprövad erfarenhet. Uppsala universitet används för fortbildning av skolledare. Pedagogcentrum används för pedagogers ämneskunskap inom matematik, samt för samtliga medarbetare inom skolan NPF utbildningen Att möta olikheter. Beslut och åtgärder som rör barn och unga följs upp i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete.

Vård- och omsorgsverksamheterna arbetar systematiskt med att ständigt öka möjligheten för kunden att själv bestämma över innehållet i det stöd som ges. Tillgänglighet för alla kunder, oavsett ålder och funktionsnedsättning, säkerställs via valida metodval både gällande bemötande och kommunikation. För att öka möjligheten att uttrycka sin vilja och upplevelse används Pictogrambilder och andra liknande verktyg både i interaktiv och fysisk form. Den systematiska uppföljningen sker bland annat via brukarundersökningar med Pict-O-Stat som enkätverktyg, egenkontroller, riskbedömningar och genomförandeplaner.

13 Uppföljning miljömål/miljöarbete

På övergripande kommunnivå har beslutats om gemensamma miljömål. Det miljömål som Produktionsutskottet särskilt valt att följa upp under 2019 är:

- Giftfri förskola, senast 2018 inventerade har alla förskolor i kommunen material och utrustning som barnen kommer i kontakt med samt upprättade en handlingsplan för hur farliga ämnen kan fasas ut. Under 2019 har den utfasningen påbörjats.

Miljömedvetenhet och hållbar utveckling ingår i utbildningen av barn och elever, vilket innebär att frågorna är levande i det vardagliga arbetet. I övrigt så har produktionsförvaltningen genomfört en kartläggning av vilka miljöåtgärder som utförs inom vård och omsorg. Denna kartläggning kommer framöver ligga till grund för enheternas egna aktiviteter och har som mål att öka antal miljöåtgärder.

- Öka andelen tillagningsskök som källsorterar. För att uppnå en effektivare källsortering vid de kommunala köken har en förstudie av möjliga anpassningar gjorts och genomförts vid två skolor. Erfarenheterna av förändringarna vid dessa två kök ligger till grund för åtgärder vid resterande kök.
- Attraktiv arbetsgivare, överlag goda resultat på genomförd medarbetarundersökning. Djupare

analys och hantering är planerad till första kvartalet 2020.

14 Framåtblick

2020 kommer för förvaltningen innebära ett fortsatt intensivt arbete med att säkerställa en ekonomi i balans. Det arbetet kommer att ha stor koppling till verksamheternas förmåga att på kort och lång sikt planera rätt personalstyrka, samt skapa förutsättningar för minskad sjukfrånvaro och rekrytera och behålla personal, både inom utbildning och vård och omsorg. Digitaliseringen av verksamheten fortsatte under 2019, samtidigt som planer för 2020 och framåt togs fram. Nya IT-verktyg kommer att värderas och implementeras både inom operativ verksamhet och administration.

Produktionsförvaltningen ska med sitt verksamhetsperspektiv aktivt bidra till den långsiktiga strategin för lokalförsörjningen inom samtliga verksamheter.

I enlighet med kommunstyrelsens budgetdirektiv 2020 arbetar produktionsförvaltningen vidare med att bidra till nomineringen inför årets kvalitetskommun 2021. Bedömningarna görs med utgångspunkt från åtta huvudområden där produktionsförvaltningen fokuserar på följande områden:

- Ledarskap, ansvar och delegation
- Resultat och effektivitet
- Kommunen som arbetsgivare
- Ständiga förbättringar